

ТАТАРЧУК

Людмила,

кандидат історичних наук,
заступник директора з науково-
інформаційної та бібліотечної роботи
Національної наукової
сільськогосподарської бібліотеки
НААН,
e-mail: tlm2017@ukr.net
м. Київ

<https://orcid.org/0000-0003-4714-6958>

БОРОДАЙ

Ірина

доктор історичних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Національної наукової
сільськогосподарської бібліотеки
НААН,
e-mail: irinaboroday@ukr.net
м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-6639-9200>

**МОДЕЛЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ
НАУКОВОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ НААН
ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ Й ПОТРЕБ ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

Висвітлено діяльність ННСГБ НААН через призму основних положень трьох Законів України «Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про освіту» і інших нормативно-методичними матеріалів. Показано, що поєднуючи функції, завдання і напрями академічної та загальнодержавної галузевої бібліотеки в її роботі ключовим напрямом є науково-дослідна робота, яка здійснюється через виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень, наукових проєктів із питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, інформаційної

діяльності, історіографічних шляхів розвитку вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи; акумулювання, збереження книжкових фондів; формування національного галузевого інформаційного контенту й інтеграції у світовий інформаційний простір; видавничу діяльність; підвищення рівня наукоємності розроблюваних галузевих інформаційних продуктів; підтримку фахової комунікації; моніторинг, аналіз та інтеграція результатів досліджень до світового наукового простору; розширення соціокомунікацій; міжнародне співробітництво тощо. Представлено методологічні підходи, з використанням яких бібліотека моделюється як соціальний інститут, зокрема науково-дослідницький; інформаційний; соціокомунікаційний та громадський, а також на поєднанні важливих підходів через інтеграційну взаємодію необхідних і оптимальних елементів: акумуляцію інформаційного потенціалу; інтелектуальну, семантичну обробку інформації; виробництво інтегрованої і синтезованої інформації; забезпечення комунікаційного процесу; розробку розгалуженої інформаційно-пошукової системи й обслуговування користувачів з використанням інноваційних сервісів як одного із пріоритетних напрямів діяльності. Показано нові можливості інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують створення інтегрованої єдності – ресурсів, продуктів, сервісів для задоволення потреб користувачів через збільшення частки інформаційно-аналітичних продуктів і послуг. Висвітлено роботу бібліотеки як центру з методичного супроводу та координації робіт щодо формування бібліометричних профілів вчених-аграріїв і надає комплекс послуг, спрямованих на підвищення ефективності діяльності профільної наукової спільноти та позиціонування аграрної науки в міжнародному науково-освітньому просторі. З'ясовано, що цей напрям діяльності в установі є перспективний, оскільки передбачає подальші теоретико-методологічні, науково-практичні дослідження щодо роботи з наукоємними інформаційними ресурсами та визначенням наукової публікаційної активності вчених системи НААН. Доведено, що завдяки новим можливостям інформаційно-комунікаційних технологій, сервісів запроваджених у Національній науковій сільськогосподарській бібліотеці відбуваються перетворення на інтегровану єдність – ресурсів і продуктів, що у свою чергу надають нові можливості з більш широким сервісним охопленням в обслуговуванні користувацької аудиторії. Нові вебсервіси створюють сприятливі умови для підвищення комунікативності бібліотеки і забезпечення якісно нового рівня взаємодії із суспільством.

Ключові слова: бібліотечна справа, наукова установа, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН, сервіси, комунікація, модель, парадигма, інформаційні технології, інформаційний простір.

MODEL OF TRANSFORMATION OF THE NATIONAL SCIENTIFIC AGRICULTURAL LIBRARY NAAS ACTIVITIES ACCORDING TO THE REQUIREMENTS AND NEEDS OF INFORMATIONAL SOCIETY

The NSAL NAAS activities through the prism of the main provisions of the three Laws of Ukraine "On Libraries and Library Affairs", "On scientific and scientific-technical activities", "On education" and other normative-methodical materials is covered. It is shown that combining the functions, tasks and directions of academic and national branch library in its work is a key area of research work, which is carried out through basic and applied research, scientific projects on the issues of branch library science, bibliography science, book science, information activities, historiographical ways of development of domestic agricultural research; accumulation, preservation of book funds; formation of national sectoral information content and integration into the world information space; publishing activity; increasing the level of knowledge intensity of the developed industry information products; support of professional communication; monitoring, analysis and integration of research results into the world scientific space; expansion of socio-communications; international cooperation, etc. Methodological approaches are presented, using which the library is modeled as a social institution, in particular research; informative; socio-communication and public, as well as a combination of important approaches through the integration of necessary and optimal elements: the accumulation of information potential; intellectual, semantic information processing; production of integrated and synthesized information; ensuring the communication process; development of an extensive information retrieval system and customer service with the use of innovative services as one of the priority areas of activities. It is shown new opportunities of information and communication technologies that provide the creation of an integrated unity – resources, products, services to meet the needs of users through increasing the share of information and analytical products and services. The work of the library as a center for methodological support and coordination of work on the formation of bibliometric profiles of agricultural scientists and provides a range of services aimed at improving the efficiency of the relevant scientific community and positioning agricultural science in the international scientific and educational space is highlighted. It is found that this area of activities in the institution is promising, as it provides further theoretical and methodological, scientific and practical research on working with science-intensive information resources and determining the scientific publishing activities of the NAAS scientists. It is proved that due to new opportunities of information and communication technologies, services introduced in the National Scientific Agricultural Library there are transformations into an integrated unity – resources and products, which in turn provide new opportunities with wider service coverage in user service. New web

services create favorable conditions for improving the communicativeness of the library and ensuring a qualitatively new level of interaction with society.

Key words: *library work, scientific institution, National Scientific Agricultural Library NAAS, services, communication, model, paradigm, information technologies, information space.*

Постановка проблеми У нових умовах забезпечення комунікативного процесу здійснюватиметься на основі переходу від традиційної парадигми обслуговування, яка базується на поданні документів на паперових носіях, до парадигми інформаційного спрямування. Нова парадигма базується на цифровому поданні різноманітної інформації для широкого кола користувачів як у бібліотеці, так і за її межами. Бібліотека даної моделі організує процес комунікації, як у реальному, так і віртуальному просторі, насамперед у мережевому інформаційному контенті (в т.ч. мережі Інтернет). Щоб бути затребуваною й відповідати вимогам часу та запитам користувачів, бібліотеці слід шукати і освоювати нові напрямки в роботі, зокрема зробити своїм союзником віртуальний простір. Якими методами і способами ми можемо залучити користувачів, які аргументи на свою користь їй слід висувати? Ось питання, на які варто шукати відповіді.

Сучасна місія Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН (ННСГБ НААН) як інституту відтворення, збереження, обміну та доступу до інформації і знань продиктована посиленням значення інформації (специфічного товару) як соціальної цінності і розвитку інформаційного суспільства. Її діяльність спрямована на максимально повне формування бібліотечних фондів, забезпечення належної збереженості документів з питань АПК України й доступ до них незалежно від часового та географічного простору; створення національного галузевого інформаційного простору; інтеграцію національної галузевої інформації у світовий інформаційний простір; організацію високопрофесійного інформаційно-бібліографічного

обслуговування користувачів та перетворення бібліотеки у клієнтоорієнтовану та сервісну систему [1].

Аналіз досліджень Проблема модельної трансформації сучасної бібліотеки в умовах формування інформаційного суспільства та суспільства знань є актуальною темою в інтегрованому корпусі соціальних, гуманітарних та природничих наук. Джерельна база дослідження представлена публікаціями зарубіжних [2–5] та вітчизняних науковців [6–11], довідково-статистичними матеріалами, а також електронними ресурсами, що висвітлюють питання бібліотечно-інформаційного обслуговування. Окремі питання трансформації місії бібліотечних установ у сучасних умовах знайшли місце в наших попередніх наукових працях [12, 13].

Мета даного дослідження полягає у висвітленні пропонованої трансформаційної концептуальної моделі сучасної наукової спеціальної бібліотеки, яка у своїй роботі поєднує різні методологічні підходи та інноваційні шляхи розвитку.

Методи дослідження. У дослідженні застосовано принципи об'єктивності, системності, всебічності. Методологія дослідження базується на комплексі загальнонаукових методів: аналізу і синтезу, узагальнення та систематизації. Метод соціальної комунікації дозволив провести аналіз еволюції інформаційно-бібліотечних послуг з точки зору потреб користувачів у зв'язку з розвитком інноваційних технологій у провідних бібліотеках світу, обґрунтувати потенціал інформаційно-комунікаційних технологій для покращення обслуговування клієнтів. Використання логічного методу та методу аналізу дало змогу розглянути інформаційні технології як ефективний інструмент розширення форм і методів бібліотечної роботи. Генетико-конструктивний метод результатів дослідження використано для обґрунтування підходів до організації, актуальності та перспектив використання інформаційних технологій українськими бібліотеками. Також були використані спеціальні історичні

методи для дослідження основних етапів становлення та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у бібліотечній практиці. Зазначена методологія уможливила проведення об'єктивного аналізу організації трансформаційних процесів в діяльності сучасної бібліотеки із урахуванням активізації впровадження інформаційних технологій.

Результати дослідження В умовах інформаційного суспільства, поєднуючи функції, завдання і напрями академічної та загальнодержавної галузевої бібліотеки ННСГБ НААН моделюється як соціальний інститут, використовуючи у своїй роботі різні методологічні підходи зокрема:

– науково-дослідницький (виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень, наукових проєктів із питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, історіографічних шляхів розвитку вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи);

– інформаційний (бібліотека як документальна інформаційно-пошукова система);

– соціокомунікаційний (бібліотека як центр міжкультурних комунікацій);

– громадський (бібліотека як культурно-цивілізаційний феномен).

Діяльність бібліотеки визначається основними положеннями трьох Законів України: «Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про освіту» та іншими нормативно-методичними документами. Найбільш дієвими для нас є науково-дослідницький й інформаційний підходи, враховуючи, що вони орієнтовані на науково-дослідницьку діяльність загалом й аграрної науки і техніки зокрема, сучасні виклики формування інформаційно-дослідницької індустрії, що є основою цивілізаційного й гуманістичного явища та впливає на науку, політику, технології, освіту та комунікативні відносини.

У цьому контексті пропонується концептуальна модель сучасної бібліотеки, заснована на поєднанні цих важливих підходів через інтеграційну

взаємодію необхідних і оптимальних елементів: акумуляцію інформаційного потенціалу; інтелектуальну, семантичну обробку інформації; виробництво інтегрованої і синтезованої інформації; забезпечення комунікаційного процесу; розробку розгалуженої інформаційно-пошукової системи.

Розглянемо кілька можливих шляхів розвитку бібліотечної установи, визначені її сучасними функціями та завданнями. *Перший* – шукати нові напрямки діяльності, розширюючи статутні функції та методи роботи, трансформуючись у «knowledge commons», акумулюючи загальні знання, де об'єднані різні ресурси: традиційні й електронні, організований відкритий доступ до інформації, де в пріоритеті виступає аналіз, синтез і забезпечення зручного онлайн доступу до знань через розширення комунікаційних процесів, використовувати різні можливості для залучення додаткових коштів на розвиток бібліотеки, у т. ч. комплектування фондів та удосконалення матеріально-технічної бази, підтримку наукових досліджень. *Другий* – вдоволеність досягнутим, стагнація, відтік читачів, скорочення фінансування – закриття бібліотеки у зв'язку з її незатребуваністю [14, с. 34–38].

Немає сенсу шукати причини кризи, що настала. Варто вибирати перший шлях і розвиватися, рухатися, шукати нові рішення і можливості для розвитку через створення інформаційних ресурсів, виробництво та реалізацію нових видів конкурентоспроможної продукції, участі у міжнародних проєктах, забезпечуючи при цьому умови наукоємного ринку вітчизняного АПК.

Принципи роботи бібліотеки в сучасних умовах зорієнтовані на: *функціональність, відкритість, доступність* 24 години на добу, 7 днів на тиждень; *гнучкість* – «мобільний» простір і сервіс; *раціональність* – інформаційні ресурси з питань сільського та лісового господарства зосереджені в одному місці, оптимальне використання простору, доступ до мережі Інтернет, Wi – Fi зона, внутрішня бібліотечна мережа, автоматизована бібліотечна система.

Під впливом процесу інформатизації кардинально змінилися шляхи розвитку бібліотек, зокрема в частині *комплектування* бібліотечного фонду електронними бібліографічними, реферативними і повнотекстовими ресурсами. Це потребує:

- кардинально змінити стратегію комплектування фонду через поповнення його електронними документами;
- прискорити переведення в електронну форму найбільш значущої і актуальної частини власного фонду;
- створювати на основі власних і зовнішніх ресурсів якісно нові інформаційно-аналітичні документи;
- розробляти галузеві інформаційні системи з пошуково-навігаційним апаратом;
- максимально використовувати для комплектування фондів легітимні можливості Інтернету. Для відстеження ефективності витрачених на комплектування засобів і оцінки роботи нових сервісів обов'язковим є *зворотний зв'язок* [15].

Каталогізацію здійснювати за наступною принциповою схемою: бібліографічний опис – аналіз – синтез – поглиблена індексація – інтеграція в нову форму (електронний каталог чи БД; інформаційно-бібліографічна продукція; вторинна інформаційно-аналітична продукція).

Реалізуючи можливості обробки інформації з різномірних джерел в базі даних системи зберігаються як документи, так і посилання на експертну оцінку.

Бажано систематично проводити ретроспективний аналіз і будувати прогноз розвитку проблеми / процесу.

Технологія інформаційного моніторингу дозволяє:

- одноманітно обробляти різномірну, різнорівневу, фрагментарну інформацію відповідно до міжнародних стандартів;

- формувати контент релевантний профілю і наукової спрямованості інформаційної системи / бібліотеки
- отримувати оцінки стану проблеми / процесу, окремих їх аспектів;
- моделювати різні ситуації в предметній області інформаційного моніторингу;
- виконувати технологічні вимоги: програмно-технічне середовище, формат подання інформації, віддзеркалення і архівування баз даних.

В нових умовах забезпечення комунікативного процесу здійснювати перехід від традиційної парадигми *обслуговування*, яка базується на уявленні документів на паперових носіях, до парадигми інформаційного напрямку [16].

Важливим тут є синхронне поєднання традиційних бібліотечних ресурсів і задоволення інформаційних потреб традиційних читачів з новітніми інформаційними ресурсами й запитами користувачів «цифрової» епохи.

У цьому контексті бібліотека повинна забезпечувати:

- синтез (*поєднання*) електронних та традиційних форм роботи з інформацією;
- якісний рівень доступності як традиційних так і зовнішніх користувачів до всіх видів бібліотечно-інформаційних ресурсів;
- кваліфіковане формування бібліотечних фондів;
- комплексне формування фондів, докомплектування паперових видань їх електронними аналогами;
- оперативну обробку і систематизацію інформації;
- належну підтримку довідково-пошукового апарату;
- віртуалізацію інформаційно-бібліотечних сервісів;
- моніторинг затребуваності інформаційних ресурсів;
- трансформацію бібліотеки у клієнтоорієнтовану та сервісну систему.
- роботу над сайтом бібліотеки (*англомова версія, оперативне наповнення*);

- оперативну довідкову службу в режимі онлайн, підтримку бібліотеки в соціальних мережах;
- розсилку на *e-mail* користувачів інформацію про нові надходження за профілем;
- створення «віртуальної вітрини» нових книг (сканування обкладинки, анотації і змісту нових надходжень з прив'язкою їх до електронних каталогів);
- інтерактивні форми замовлення документів і їх доставка користувачеві;
- включення в електронний каталог (ЕК) бібліотеки посилань на електронні книги з власних і зовнішніх джерел та передплатних ресурсів;
- прив'язку електронних повнотекстових ресурсів до друкованих джерел;
- віртуальні виставки нових надходжень з актуальних тематики зі сканованими обкладинкам і анотаціями, віртуальна реклама профільних ресурсів з фондів бібліотеки:
- інтерактивні курси інформаційної грамотності й підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

ННСГБ НААН як науково-дослідній установі категорії «А» слід розширити свою діяльність щодо розв'язання фундаментальних і прикладних завдань, спрямованих на подальший розвиток сільського господарства, інформаційно-бібліотечної справи та вітчизняної історії науки і техніки, залучати гранти та креативні проєкти [17, с. 102].

Щодо структури бібліотечної установи випробувана роками оптимальна модель, яка складається з 5-ти відділів: адміністративно-управлінський із сектором бухгалтерської служби; науково-методичної роботи та реферування; впровадження наукових розробок і технічного забезпечення бібліотечних процесів; документного забезпечення та збереження наукових фондів; бібліотечно-інформаційних технологій та наукової обробки документів й Інституту історії аграрної науки, освіти та техніки з 3-ма секторами: наукознавства, наукової бібліографії та біографістики, архівознавства і документознавства. Потребує

вирішення проблема доукомплектувавши підрозділів кадрами для забезпечення ефективного робочого процесу, акцентуючи більше уваги на *науково-дослідній роботі*.

Вироблена нами стратегія подальшого розвитку ННСГБ НААН в сучасних умовах передбачає:

- доступ до релевантної інформації через відкритий доступ до найбільш запитуваної частини друкованої колекції; електронну бібліотеку та архів, створення нових інформаційних продуктів;

- розширену номенклатуру сервісів;

- підвищення результативності комунікацій;

- збільшення обсягу електронної галузевої бібліографії;

- діджиталізацію (створення резервних копій рідкісних, цінних видань з метою збереження оригіналів);

- проведення наукових досліджень в області застосування сучасних мережевих технологій для вирішення задач інформаційного забезпечення аграрної науки,

- підвищення рівня наукоємності розроблюваних галузевих інформаційних продуктів (підтримка фахової комунікації, моніторинг, аналіз та інтеграція результатів досліджень до світового наукового простору);

- репрезентаційна діяльність (висвітлення наукових результатів та практичного досвіду бібліотеки за певними напрямками діяльності через сайт, власні науково-практичні заходи, участь у заходах інших організацій, публікації у наукових та науково-практичних виданнях та відкритих електронних архівах) [18, с. 4].

Висновок Таким чином, у сучасному світі глобальних трансформацій, позначених інтенсивним впровадженням інформаційних технологій, активним розповсюдженням електронної інформації та цифрового контенту, бібліотека прагне відповідати потребам інформаційного суспільства, сучасному рівню

науки, техніки, виробництва й світовим стандартам, радикально змінюючи свої дії на забезпечення вільної орієнтації споживачів у системі інформаційних продуктів і послуг, виступати посередником у створенні й доставлянні інформації та знань, а також їхньому оцінюванню та підвищенню якості, що гарантують її конкурентоспроможність на ринку. Крім того представлено методологічні підходи, з використанням яких бібліотека моделюється як соціальний інститут, зокрема науково-дослідницький; інформаційний; соціокомунікаційний та громадський, а також на поєднанні важливих підходів через інтеграційну взаємодію необхідних і оптимальних елементів: акумуляцію інформаційного потенціалу; інтелектуальну, семантичну обробку інформації; виробництво інтегрованої і синтезованої інформації; забезпечення комунікаційного процесу; розробку розгалуженої інформаційно-пошукової системи й обслуговування користувачів з використанням інноваційних сервісів як одного із пріоритетних напрямів діяльності.

Список використаних джерел і літератури

1. Концепія розвитку й діяльності Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН. 2020. URL: <http://dns.gb.com.ua/esp/files/The-concept-of-NSAL-2020-2025.pdf> (дата звернення 24.01.2022).
2. Дворкина М. Я. Библиотечно-информационная деятельность: теоретические основы и особенности развития в традиционной и электронной среде. Москва: Издательство «ФАИР», 2009. 256 с.
3. Комарова В. П. Предметный и систематический принципы в классификациях и каталогах академических библиотек. СПб.: Б-ка РАН, 2001. 119 с.
4. Перцев А.В., Черепанова Е.С., Беннер З.Д. Толерантность и образование: современные проблемы формирования толерантного сознания. Екатеринбург: Полиграфист, 2006. 192 с.
5. Hayes Helen. New Missions of academic libraries in the 21st Century (Beijing Conference- Report). Council of Australian University Librarians. URL: <http://www.com.edu.au/canl.doc/Beijing-hh.htm>. (дата звернення 20.02.2021).
6. Василенко О. М., Добко Т. В., Зайченко Н. Я., Каліберда Н. Ю., Кириленко О. Г., Клименко О. З., Коваль Т. М., Литвинова Л. А., Лобузін К. В.,

Самохіна Н. Ф. Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек в умовах розвитку суспільства знань / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2017. 410 с.

7. Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / наук. ред. Л.А. Дубровіна. Київ, 2010. 230 с.

8. Горовий В. Сучасна інформаційна діяльність: бібліотечний аспект. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського*. Київ, 2010. Вип. 26. С. 12–20.

9. Давидова І. О. Управління системними трансформаціями бібліотек: до питання наукової організації управління. *Вісник ХДАК 2014*. Вип. 45. С. 78–84.

10. Пастушенко О.В. Бібліотека як комунікаційна установа в інформаційному просторі та розвиток функцій ресурсної бази науки. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2016. № 1. С. 16–24; URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2016_1_5. (дата звернення 02.02.2022).

11. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій: монографія. Харківська держ. академія культури. Харків: ХДАК, 2008. 289 с.

12. Вергунов В. А., Бородай І. С., Татарчук Л. М., Коломієць Н. Д., Каштанова Т. В. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН в інформаційному суспільстві: інформаційно-бібліотечне забезпечення аграрної галузі. Київ, 2019. 160 с. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/book/monografiya-NNSGB-inform-suspilstvo.pdf>. (дата звернення 08.09.2021).

13. Borodai I.S. The 100th anniversary of National Scientific Agricultural Library of National Academy of Agrarian Science in Ukraine. *Advanced Science News*. Sofia, 2017, Vol. 8. P. 37–40.

14. Философия науки: исторические эпохи и теоретические методы: сб. ст. Воронеж: Воронеж. гос. ун-т; Воронеж. межрегион. ин-т обществ. наук, 2006. 296 с.

15. Информационные модели в лингвистике: сб. ст. Омск: Изд-во ОмГПУ, 2001, 128 с.

16. Татарчук Л.М. Впровадження інноваційних технологій в обслуговування користувачів Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук України. *Бібліотечна планета*. 2011. № 2. С.30–32.

17. Бородай І. Сучасні світові тенденції інформаційно-бібліотечного забезпечення як чинник розвитку соціокультурної сфери. *І міжнар. наук. конф. «Історія, археологія, інформаційна, бібліотечна та архівна справа: актуальні проблеми науки та освіти»*: тези доп., 13 травня 2020 р. Кропивницький, 2020. С. 100–105.

18. Стратегія розвитку й діяльності Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН. 2020. Режим доступу: Strategy-of-NSAL-2020-2025.pdf (dnsgb.com.ua). (дата звернення 22.01.2022).

References

1. 2020. *Koncepcija rozvytku j dijajlnosti Nacionaljnoji naukovoji sil'sjckoghospodarsjkoji biblioteki NAAN* [Concept of development and activity of the National Scientific Agricultural Library of NAAS]. URL: <http://dns.gb.com.ua/esp/files/The-concept-of-NSAL-2020-2025.pdf>
2. Dvorkina, M. Ia. (2009). *Bibliotechno-informatcionnaia deiatelnost: teoreticheskie osnovy i osobennosti razvitiia v tradicionnoi i elektronnoi srede* [Library and information activities: theoretical foundations and features of development in the traditional and electronic environment]. [in Russian].
3. Komarova, V. P. (2001). *Predmetny i sistematicheskie printcipy v klassifikaciiakh i katalogakh akademicheskikh bibliotek* [Subject and systematic principles in classifications and catalogs of academic libraries]. SPb. 119. [in Russian].
4. Pertcev, A.V., Cherepanova, E.S., & Benner, Z.D. (2006). *Tolerantnost i obrazovanie: sovremennye problemy formirovaniia tolerantnogo soznaniia* [Tolerance and education: modern problems of the formation of tolerant consciousness]. Ekaterenburg. 192. [in Russian].
5. Hayes, Helen. (1998). *New Missions of academic libraries in the 21st Century (Beijing Conference-Report)*. Council of Australian University Librarians. URL: <http://www.com.edu.au/canl.doc/Beijing-hh.htm>. [in English].
6. Vasylenko, O. M., Dobko, T. V., Zajchenko, N. Ja., Kaliberda, N. Ju., Kyrylenko O. Gh., Klymenko, O. Z., Kovalj T. M., Lytvynova, L. A., Lobuzina, K. V., & Samokhina, N.F. (2017). *Informacijno-komunikacijna dijajlnistj naukovykh bibliotek v umovakh rozvytku suspiljstva znanj* [Information and communication activities of scientific libraries in the development of the knowledge society]. Kyjiv. 410. [in Ukrainian].
7. Ghorovyj, V. (2010). *Suchasna informacijna dijajlnistj: bibliotechnyj aspekt* [Modern information activities: library aspect]. *Naukovi praci Nacionaljnoji biblioteki Ukrajinj im. V.I. Vernadsjckogho* [Scientific works of the National Library of Ukraine named after V.I. Vernadskyi]. Kyjiv. 26. 12–20. [in Ukrainian].
8. Ghorovyj, V. M. (2010). *Socialjni informacijni komunikaciji, jikh napovnennja i resurs* [Social information communications, their content and resource]. Kyjiv. 230. [in Ukrainian].
9. Davydova, I. O. (2014). *Upravlinnja systemnymi transformacijamy bibliotek: do pytannja naukovoji orghanizaciji upravlinnja* [Management of system transformations of libraries: to the question of scientific organization of management]. *Visnyk KhDAK* [Bulletin of the KhSAU]. 45. 78–84. [in Ukrainian].
10. Pastushenko, O.V. (2016). *Biblioteka jak komunikacijna ustanova v informacijnomu prostori ta rozvytok funkcij resursnoji bazy nauky* [Library as a communication institution in the information space and the development of the functions of the resource base of science]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo*.

Informologhija. [Library science. Documentation. Informology]. 1. 16-24: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2016_1_5. [in Ukrainian].

11. Shemajeva, Gh. V. (2008). *Elektronni resursy bibliotek Ukrainy v systemi naukovykh komunikacij* [Electronic resources of libraries of Ukraine in the system of scientific communications]. Kharkiv. 289. [in Ukrainian].

12. Verhunov, V. A., Borodai, I. S., Tatarchuk, L. M., Kolomijecj, N. D., & Kashtanova, T. V. (2019). *Nacionaljna naukova siljskoghospodarsjka biblioteka NAAN v informacijnomu suspilstvi: informacijno-bibliotechne zabezpechnnja aghrarnoji ghaluzi* [National Scientific Agricultural Library of NAAS in the information society: information and library support of the agricultural sector]. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/book/monografiya-NNSGB-inform-suspilstvo.pdf>. [in Ukrainian].

13. Borodai, I. S. (2017). The 100th anniversary of National Scientific Agricultural Library of National Academy of Agrarian Science in Ukraine. *Advanced Science News*. Sofia, 8, 37–40 [in English].

14. (2006). *Filosofiia nauki: istoricheskie epokhi i teoreticheskie metody* [Philosophy of science: historical eras and theoretical methods]. Voronezh. 296. [in Russian].

15. (2001). *Informatcionnye modeli v lingvistike* [Information models in linguistics]. Omsk. 128 [in Russian].

16. Tatarchuk, L.M. (2011). *Vprovadzhennja innovacijnykh tekhnologij v obslughovuvannja korystuvachiv Derzhavnoji naukovoji siljskoghospodarsjkoji biblioteki Ukrajinsjkoji akademiji aghrarnykh nauk Ukrainy* [Introduction of innovative technologies in the service of users of the State Scientific Agricultural Library of the Ukrainian Academy of Agrarian Sciences of Ukraine]. *Bibliotechna planeta* [Library planet]. 2. 3 [in Ukrainian].

17. Borodai, I. (2020). *Suchasni svitovi tendenciji informacijno-bibliotechnogho zabezpechnnja jak chynnyk rozvytku sociokuljturnoji sfery* [Modern world trends in information and library support as a factor in the development of socio-cultural sphere]. *History, archeology, information, library and archival affairs: current issues of science and education*. Kropyvnitsky. 100–105 [in Ukrainian].

18. 2020. *Strateghija rozvytku j dijajlnosti Nacionaljnoji naukovoji siljskoghospodarsjkoji biblioteki NAAN* [Strategy of development and activity of the National Scientific Agricultural Library of NAAS]. URL: [Strategy-of-NSAL-2020-2025.pdf](http://base.dnsgb.com.ua/files/book/monografiya-NNSGB-inform-suspilstvo.pdf) (dnsgb.com.ua). [in Ukrainian].

Рецензенти:

Куйбіда В.В., д.і.н., професор

Салата Г.В., д.і.н., доцент

Надійшла до редакції 17.01.2022 р.